

Otázky k rozhodnutí

1. Ideový důvod

Dát jako jeden z důvodů ideový důvod tlaku na přiměřenou dobu trestního stíhání? Ten je obsažen v zastavení trestních stíhání, které trvají více než 8 let. Orgány činné v trestním řízení totiž musí postupovat tak, aby bylo chráněno právo na přiměřenou délku řízení. Porušení tohoto práva sice neznemožňuje pokračování v trestním stíhání, ale vzniká odpovědnost státu, která může být kompenzována výrazným snížením trestu nebo finančním zadostiučiněním. Podle Evropského soudu pro lidská práva délku trestního řízení trvající do pravomocného skončení trestního řízení déle než šest let nelze již tolerovat.¹ Náš Ústavní soud prohlásil, že kompenzace porušení práva na přiměřenou délku řízení je možno dosáhnout i prostředky trestního práva.² Takovým prostředkem je i amnestie.

V návrhu je tento důvod obsažen v čl. I odst. 1 písm. a). Hranice je navržena na 8 let při trestní sazbě do 10 let. Může být změněna. Vzhledem k judikatuře Evropského soudu pro lidská práva, který označil za nepřipustnou dobu 6 let trestního stíhání, doporučuji nesnižovat hranici pro zastavení pod tuto dobu.

2. Milosrdenství

Dát jako jeden z důvodů milosrdenství? Milosrdenství vždy bylo jedním z důvodů milosti a amnestií. Kritériem byl zvolen věk 75 let u osob, které jej dosáhnou v celém roce 2013. Staří vězni mají též zvláštní nároky (častější nemoci, diety apod.), což ztěžuje činnost věznic. Možnost recidivy trestné činnosti se vzhledem k staří snižuje. Věk lze měnit. Nedoporučuji rozlišovat věk žen a mužů z důvodu zachování rovnosti pohlaví. Nedoporučuji zahrnout do důvodu milosrdenství mladistvé, protože ti již jsou privilegováni zákonným snížením trestních sazeb na polovinu. V naprosté míře je mladistvým ukládán trest odnětí svobody podmíněný. Nepodmíněné tresty jsou ukládány prakticky jen při recidivě či za zločiny. Samozřejmě se na mladistvé vztahují obecná ustanovení o amnestii.

V návrhu je tento důvod obsažen v čl. I odst. 2 písm. a) a v čl. II odst. b).

3. Uvolnění věznic

¹ Ve věci *Santos proti Portugalsku* (Requête n° 35586/97) doba řízení v délce šesti let a dvou měsíců byla označena za nepřiměřeně dlouhou, a to bez ohledu na skutečnost, že stěžovatel byl po část této doby neznámý.

² Nález Ústavního soudu I. ÚS 554/2004 ze dne 31. 3. 2005: Ochrana práva na přiměřenou délku řízení dle čl. 6 odst. 1 Úmluvy o ochraně základních práv a svobod, respektive kompenzace jeho porušení, může být dosažena i prostředky, jež jsou vlastní trestnímu právu. Je proto povinností obecných soudů využít všech takových prostředků, které trestní právo poskytuje, k tomu, aby vedle práva na osobní svobodu bylo jim rovněž kompenzováno porušení práva na projednání věci v přiměřené lhůtě, to vše takovým způsobem, aby byla zajištěna ochrana základních práv stěžovatele a současně vyloučeno nastoupení mezinárodněprávní odpovědnosti ČR. Úvahy obecných soudů o trestu, popřípadě o trestním stíhání v souvislosti s dobou uplynulou od spáchání trestných činů, respektive s ohledem na délku trestního řízení, musí tedy přihlížet k délce řízení do případného ukládaného trestu. S prodlužující se délkou řízení se vytrácí základní vztah mezi trestným činem a ukládaným trestem, kdy doba mezi trestným jednáním stěžovatele a vynesením konečného rozhodnutí má bezprostřední vliv na účel trestu, jehož má být uložením konkrétního trestu dosaženo.

Je správné uvolnit věznice? Amnestie často sledovaly cíl uvolnit přeplněné věznice, což je současný stav u nás a problém pro Ministerstvo spravedlnosti. Tento cíl je v rozhodnutí rovněž uplatněn s tím, že vztahuje na odsouzené za přečiny³ do jednoho roku odnětí svobody a za ostatní přečiny s prominutím trestu do 6 měsíců. Vedle prominutí pravomocně uložených trestů je z důvodu procesní ekonomie zastaveno trestní stíhání, pokud byl uložen takový trest nepravomocně, aby se ušetřilo zbytečné odvolací řízení.

Důvod je uplatněn v čl. I odst. 1 písm. b), čl. I odst. 2 písm. b) a c), čl. II odst. 1 písm. a).

4. Jiné tresty

Rozhodnout o rozsahu zrušení jiných (vedlejších) trestů. Zrušují se tresty odnětí svobody podmíněně odložené, které je možno uložit maximálně do 3 let,⁴ a jiné tresty. Není zahrnut trest zákazu činnosti (otázka zákazu řízení motorových vozidel). Naopak je zahrnut peněžitý trest. Je to věc úvahy.

5. Vyloučení z dobrodiní

Rozhodnutí vylučuje z dobrodiní:

1. Recidivisty – čl. III odst. 1 písm. a)
2. Pachatele zločinů⁵ proti životu a zdraví⁶, proti lidské důstojnosti v sexuální oblasti⁷ a proti rodině a dětem⁸ a dalších zločinů s následkem smrti či těžké újmy na zdraví – čl. III odst. 1 písm. b).
3. Pachatele, kteří zklamou – prominutí trestu je podmíněně nespácháním další trestné činnosti – čl. II odst. 4.

6. Projednání rozhodnutí

Rozhodnutí musí být projednáno s předsedou vlády, který kontrasignuje. Na něm bude, zda tak učiní sám či předloží věc k doporučení vládě v utajeném zasedání. Ministr spravedlnosti prosí o sdělení, zda má oslovit premiéra v této věci sám nebo ne. Rozhodnutí se z důvodu utajení oficiálně neprojednává v dalších orgánech (legislativní rada vlády atd.). Vyhláší se ve Sbírce zákonů, kde je dobré zajistit přednostní publikaci. Protože se oficiálně neprojednává, není nutná ani úřední důvodová zpráva. Rozhodnutí je možno odůvodnit v ústním projevu či v tiskové zprávě.

---

³ Všechny nedbalostní trestné činy a úmyslné trestné činy s trestní sazbou do 5 let odnětí svobody. § 14 odst. 2 trestního zákoníku č. 40/2009 Sb.

⁴ § 81 trestního zákoníku.

⁵ Úmyslné trestné činy s trestní sazbou nad 5 let. § 14 odst. 3 trestního zákoníku.

⁶ Hlava I trestního zákoníku.

⁷ Hlava III trestního zákoníku.

⁸ Hlava IV trestního zákoníku.